

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDÓSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Polgártársak!

Az elmúlt hét utolsó napján elérkezete volt a végleges megalakulás előtt álló függetlenségi pártnak Székelyudvarhelyt. Ez értekezleten képviselve volt városunk polgárságának minden árnyalata és megjelent azon az épen aznap hazaérkezett Dr. *Válcsek* Ferenc országgyűlési képviselőnkön kívül a polgárság színe-java.

Kimondotta az értekezlet, nevet adott annak, amit mindnyájan régen éreztünk, hogy égetően, nélkülözhetlenül szükséges a függetlenségi pártkör megalakítása Székelyudvarhelyt, hol a polgárság lelkében kitörőhözhatatlanul él a magas szent eszme.

Eddig is szinte bűnös könnyelműség volt szétszórtan, külön-külön élni, mikor együvé tartozunk; egyek az érzelmeink és tömörülésben van az erő. A pásztor nyáj nélkül és viszont a nyáj pásztor nélkül, semmit sem ér.

Ha nemzetünk becsülete, önállósága és léte alapja veszélyben nem állana, még akkor is tömörülünk kellene, hogy az együvé tartozás emberbaráti szent érzelmeit ápoljuk s városunk és vármegyénk közügyeit előre vinni törekedjünk — egyenlő akarattal.

De most, mikor hazánk jobbjai: Kossuth, Apponyi, Andrássy, Justh, Károlyi, Zichy s a többi nagyjaink, kik egész életüket a nemzet ügyeinek, ami legsajátabb érdekeink honfiai szolgáltatásnak szentelték, kezét fogták, testvéri jobbot nyújtottak a kérges, szurkos kezű munkásoknak s mindnyájunkat egymindnyájáért sorakozásra serkentenek.

Mikor azt látjuk, hogy törvényes jogainkat saját fiaink fegyveres erejének jogtalan, tehát bűnös uton-módon való felhasználásával a hatalomra jutottak letiporták és szüzi tiszta becsületességgel, érintetlen hűséggel megválasztott képviselőinket rendőrlégyekkel az ország, tehát a mi házunkból is gyalázatos merészséggel napról-napra kihurcoltatták.

Mikor szemünk előtt a függetlenségi sajtó szabad mozgását elzárták és fináncokat uszították reá, hogy azok bánjanak el vele s azok fojtsák belénk az emberi jogok legszentebbjét: a gondolatszabadság megnyilatkozását.

Mikor főispáni parancsra a főszolgabírák, falusi jegyzők és mindenki, akinek a főispáni tultengő hatalmi hóbort miatt felteni valója van, mint egy-egy farka kopó a fürge nyul után, kiöltött nyelvvel úgy rohant és lohol a bátor szavú, függetlenségi sajtó terjesztésének, életerejének megfojtására.

Mikor a kormány ezzel karöltve piszkolódo, az ellenzék hazafias álláspontját elferdített hazugságokkal gyengíteni akaró s e célra kibérelt, fizetett „Ingyen példány“-okkal folyton traktálja a jóhiszemű falusi és városi székelyeket.

Tehát előbb hitvány módon elzárják a néptől az ellenzék sajtót és helyébe a kormánypárti hazug maszlagot két kézzel szórják, hogy a népet saját mungó képükre és hasonlatosságára a nyomtatott betű hatalmával átfarmálják...

Szóval mindenütt erőszak, terror és az erkölcstelenség legmélyebb, leghitványabb eszközeivel munkálkodnak, mert céljuk az, hogy bármily csekély ellenállást elnyomjanak, megsemmisítsenek, a népet elnémissák — örökre...

Ezzel szemben a polgárság szétforgácsolva, mint oldott kéve nem állhat. Tömörülnie kell; egyetértő testvéries szeretettel, egységes táborba kell állania úgy, mintegy test és egy lélek.

Ennek okvetlenül eredménye lesz. Megnyugvást, önbizalmat, erőt, kitartást és bátor, férfias fellépést biztosít az egyesnek, mert érzi majd, tudja, hogy mindazok, kikkel testvéri kezét fogott, mindnyájan vele együtt vannak.

A szombati értekezleten kiosztatták a tag-gyűjtő-ívek. Meg vagyunk győződve, hogy azok, kik azt kezükbe vették, polgári szent kötelességüknek ismerik e város minden egyes fiát a párt kötelemébe való belépésre felszólítani és rövidesen oly hatalmas tábor hirdeti majd a szabadság, egyenlőség, testvériség összeforrasztó magas szent eszméit, a mely tábor minden irányban tiszteletet, megbecsülést parancsol.

A párt kötelemébe mindenki beléphet, aki 20-ik évét betöltötte s hajlandó évenként azt az igazán csekély kötelezettséget vállalni, hogy 20 fillér, 1 vagy 2 korona tagsági díjat a párt céljaira fizet. Az alapító tagok legalább 50 koronát fizetnek.

A tag-gyűjtésre 8 napi záros határidő van kitzúve s épen azért mindenki igyekezzék beiratkozni, hogy az alakuló közgyűlés összehívható és a vezetőség megválasztható legyen.

Azoké lesz a pártkör létrehozásának dicsősége, kik már az alakulás előtt beiratkoznak. A tagok jelentkezését a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége is elfogadja.

Siessen minden igaz érzésű függetlenségi érzelmű egyén beiratkozni. Mutassuk meg, hogy hazánkat s annak alkotmányát szeretjük s azért élni és ha kell, meghalni is készek vagyunk!

Polgártársak! Jöjjetek, testvéri szeretettel szövetkezzünk a közelgő nagy és fenséges nemzeti küzdelemre, melyből elmaradni gyávaság; résztvenni benne örök dicsőség!... (—h)

— **Sümei Vilmos** agyergyószentmiklósi kerület lánglelkű orsz. képviselője Borszék-füzdön is megtartotta beszámoló beszédét vasárnap. Nagy és lelkes közönség vett részt a beszámolón s erélyesen elítélte Tisza gyámkodása alatt alkotmányserítésre vetemedett kormányt és pártját. Táviratilag üdvözölték a szövetkezett ellenzék vezetőit.

Igaz-e ez székelyek!?

A közutálatnak örvendező darabont ex-megyefőnök fővárosi lájbszurnálja így adja be a *maszlagot* azoknak, kikhez „Ingyen példány“-okat nem szégyenlik elfogadni:

„Mint lapunknak Székelyudvarhelyről jelentik, a megyei munkapárt elhatározta, hogy folytatva a szervezést, a nagyobb községekben külön községi munkapártokat létesít.

Vármegyeszerte igen kedvező erre a hangulat és az ellenzék napról-napra tért veszt. A koalíciós hősből már mult választások idején kiábrándult a vármegye józan eszű székelysége s ez a kiábrándulás most még teljesebb. Mutatja ezt az a körülmény is, hogy bár a megyei párt csak augusztus hó közepére tervezi további szervezését a választójogosultak önkényes elhatározásából szórványosan már is megkezdődtek a községenkénti pártalakulások. Így például mult hó végén Farcád, Székelylengyelfalva és Sükő községekben történt meg a pártalakítás. Farcádban Lőrincz Áron ref. lelkész, Székelylengyelfalván Székely Sándor földbirtokos, Sükőben Kiss Albert a pártelnök. Folyó hó 4-én a Nagy-Küküllő völgy egyik népes központjában, Bögözben volt népgyűlés, melyen a szomszédos községek is képviselve voltak. A népgyűlés igen lelkes hangulatban folyt le, s Ugron János helybeli nagybirtokos indítványára, egyhangulag határozta el a munkapárt megalakítását.

A párt elnökségét, engedve az általános közóhajnak, az általános köztisztületben álló Csutak István bögözi ref. lelkész fogadta el, kinek személye garancia arra, hogy a párt választások idején ingadozni nem fog.

Az említett községek által adott *szép* (!?) példát a többi községek is *remélhetőleg* mielőbb követik.

Azért közöltük ezeket a munkapárti sorokat, hogy tájékoztassuk a hazafias érzésű közönséget az ellene irányuló hazafiatlan merényletről. Hadd tudja meg Farcád, Sükő, Székelylengyelfalva és Bögöz igaz székely polgársága is, hogy Ugron János, az ex-megyefőnök milyen „szép“ hírbe keverte őket.

De azt hisszük, hogy vármegyénkben lesz még olyan község, hol az ex-megyefőnöknek hátat fordítanak és székely becsületüket áruba bocsátani hajlandók nem lesznek. Hiszen a magyarok Istene és a nemzet él még s az árulókra előbb-utóbb elhozhatja a „Székely-Udvarhely“ mult számának első helyén bemutatott rettenetes ítéletet, mely a hazaáruló és vérfertőző gonosztevőket sújtani fogja.

Legyetek tehát résen székelyek. Ugron János haszon nélkül nem dolgozik... Hatalomra vágyik ismét a Ti hátatokon át...

Becsületes székely neveteket ne adjátok oda *munkapárti cégérnek* — cinege-fogásra — semmi árért.

Most vigyázzatok az „uri huncfutság“-ra, nehogy vizre vigyenek ismét, mint *Kállay Tamás*, a hitehagyott „uri huncfut“ tevő — világsufjára veleték... Vigyázzatok, ne higgyetek az ex-megyefőnök krokodilszerű nyafogásainak. Vigyázzatok a székely becsületre, mely a világon a legdrágább kincse mindenkinek!...

Igaz székely, magyar ember, osztrák bérenc nem lehet...

A református papok pedig, akik mindig szeretnek büszkélkedni magyarságukkal, jól

tönnék, ha óvatosabban fogadnák a falusi munkapárti elnökösködést. Az ilyesmi hazafias paphoz nem méltó cselekedet.

Nadányi Gyula Kossuth-párti képviselőnek Gyergyószentmiklóson közelebbről tartott lelkes beszédéből okukhatnának.

Nadányi ugyanis örömet fejezte ki afölött, hogy a gyergyói katolikus papság kivétel nélkül résztvesz a nemzet küzdelmében a néppel s *elitéli a protestáns papságot* — tisztelet a kivételeknek — és a főpapi kart, melynek tulnyomó része *hazafiatlanul* viselkedik...

Most két párton van az ország: hazafiasok és hazafiatlan magyarok pártján. Kinek-kinek a becsületérzésétől függ, hogy hova csatlakozzék. Székely testvérek! A történelem ítél majd felettetek és felettünk is. Pizkos nevet ne hagyjatok — az utódokra...

Uj irány a fiu-nevelés terén.

Tanítassuk mesterségre vagy kereskedelemre a gimnáziumi tanulókat is.

Magyar hazánkban úgy a polgári, mint a nemesi; úgy az értelmetlen, mint az értelmi osztálya még mindig nem tanúsít kellő érdeklődést és szeretetet az ipar és kereskedelem iránt. Hiába vannak meg a jó közmondások, hogy: „iparában és kereskedelmében él a nemzet“, mert még mindig kényszerűségből adja e jól jövedelmező megélhetési ágakra a gyermekeit.

Mindenki szeretne a gyermekeiből hivatalnokokat képeztetni, amely miatt igen sok gyermek pályátévesztett lesz, akiből különben kitűnő iparos, vagy kereskedő lehetett volna.

Olvastam, hogy külföldön vannak oly gimnáziumok (pl az Egyesültállamok- és Németországban), melyek úgy vannak berendezve, hogy a tudományos ismeretek tanulása mellett, mindenik tanuló azt a mesterséget tanulhatja, amelyikre hajlama és tehetsége van. Ez már egy nagy előny a jövendő emberére és a társadalomra nézve is azért, mert hányszor megtörténik a szülők részéről az, hogy a gyermeket nélkülül viszik felsőbb iskolába (gimnáziumba), hogy megfigyelnék, hogy van-e a tudományok iránt hajlama és tehetsége s e miatt lesz belőle egy proletár és életunt hivatalnok, kire igazán találunk a közmondás e szavai: „Ki minek nem mestere, annak megölője“. Hivatalnok társainak terhe és nyűge.

Nem tudom, hogy magyar hazánkban van-e ily gimnázium? Azonban nem ártana ily irányú iskolákat is felállítani, mert az idő, az élethivatás és főleg a fejlődés törvénye mind inkább figyelmeztetnek az oly iskolák felállítására, melyekben az ideális a reálisal, a szellemi a szociálissal parallel tanítatják.

Talán már nem is telik bele sok idő, midőn magyar hazánkban is a jövendő embereinek nevelése érdekében szociális irányúvá alakulnak át úgy a felsőbb, mint az alsóbb (elemi) iskolák. Dr Székely György szerint: „iskoláink nemcsak tanuló iskolák, hanem munkaiskolák kell hogy legyenek“.

Az elemi iskolánál már megtörtént ily irányban az intézkedés akkor, mikor a kézügyesség a népiskola tantárgyai közé felvétellett. Fájdalom, hogy még csak a kezdetnél van és a kezdet nehézségeivel igazában küzd! Mivel azonban a felsőbb osztályok (V. VI. oszt.) a népiskolában tanulva vannak terhelve azért nem ártana egyik-másik tantárgyat, — melyik úgy sem oda való — száműzni.

A mint a jelekből lehet következtetni, csak idő kérdése, hogy a felsőbb iskolák is nemcsak tanuló, hanem munkaiskolák is legyenek.

A jelenlegi gimnáziumi berendezésekkel is megoldhatónak találok e kérdést úgy, hogy a magas kormány rendelné el, hogy minden gimnázium I—III ik osztályu tanulói a nagy szünetekben tanuljanak valamely ipari vagy kereskedelmi ágat a hajlamaik szerint, ami célból ki kellene osztani a tanulókat azon iparos vagy kereskedő mestereknek, kik a gimnáziumi igazgatóságoknál tanoncokért jelentkeztek. A két hónap végével a tanulók bizonyítványt nyernének az ipar vagy kereskedelemben tanúsított előmenetelükről, melyet a gimnázium igazgatóságának mutatnának be. Aki iparos vagy kereskedő tanonc három éven át nem volt, az nem bocsáttatnék fel a gimnázium IV-ik osztályába. Ily eljárással visszamaradnának a gimnáziumtól az oly tanulók, kik a tudományok iránt nem éreznek vonzalmat.

Mint hogy ily eljárással a tanulók egészségi, erkölcsi és szellemi állapota felett nehez felügyeletet gyakorolni, azért leghelyesebb volna, ha minden vármegye központján ipari és kereskedelmi iskola állíttatnék fel, akkor a szülők is örömezt engednék gyermekeiket oda, mert biztonságban látnák őket.

A világ kepe folyton változik, hova-tovább közeledik a tökéletesedés felé; illő, hogy a gimnáziumok is régi rendszerükön ne csak külsőleg, hanem bensőleg is változtassanak.

KOZMA MIKLÓS,
all. tanító.

Színes képek.

Firtos Estánbá szoros „barátságot“ kötött „**Bolond Istók**“ (van-e, ki e nevet nem ismeri?) komájával, aki Budapestről, IV. Egyetem-u 4. sz. alól jövöget-meneget minden héten (vasárnap) a nagy világba

és így „hezzánk es“; de nem ingyen, hanem negyedévre 4 koronaért, mert becsületellenzékli természetüé vagyon s az efféle matériját a kormány ingyen nem küdi, sőt még — ha lehetne s tudná — inkább eltiltáná — különösen „goróf főespány“, a ki szörnyen megölődik a vele csufolódó vicces újságra.

Elég az hezzája, hogy Firtoshá ahajt megrendelinté s ehejt a legfrissebb számból beküde ide a következő finom beszédet, a mit ott Udvarhelyvármegyéből két derek székely góbé atyafiától képükkel együtt lenyomintva láta:

A. Hallá-e, komé? Elakar menni goróf főespány?

B. Ki mongya azt? Nagy örömhír lenne ez pártkülönbség nélkül.

A. Hát ő maga mondá, sokaknak beszélé, hogy ijjen komisz megyébe nem marad.

B. Szépen megtisztelé megét. Osztán egész biztosnak mondá?

A. Ugy hát! Aszongya megmáshíthatat-lar, szilárd elhatározása.

B. Jaj, akkor végünk es van komé, örökké itt akar maradni.

A. Így gondolám: én es. De hát az es igaz, hogy itt már nincs kivél veszekegyék, itt már kitápasztalták gorófof az emberek, okosak lettek, kitérnek a veszekeedés elől.

B. Biz az igaz. Kezdem hinni, hogy csakugyan menyen, mett ha nem, ebbe igazán belé betegedik.

A. Ugye no, osztán meg es most harag-guva megyére.

B. Ugyan métt?

A. Hát mikor most félesztendő után egy napra ide jöve, megyebeli urak nem örvendezének eléggé, hogy betegségből meggyógyula s nem adának hálát Ur Istennek.

B. De hát vajon beteg vala-é? Honnan tuggya?

A. Azt éppég ő maga mondá.

B. Hát nem vót beteg?

A. Azétt lehetett. Osztán azétt es haragszik, hogy senki nem köszöné meg, hogy Oklándon adóhivatal leve.

B. Hiszen azt nem ő csinálá.

A. Igen, de a Parajdon föllállított főszógabiró hévatalt sem köszöné meg megyegyűlés neki.

B. Hászén asz es mán régen megindult.

A. Jó, jó, de azétt elvárá, hogy neki köszönyek meg.

B. S hát csakugyan menyen?

A. Közgyűlésen es mondá.

B. S maraszták?

A. Azt a bolondot nem tették. Osztán ebédkor pohárköszöntőbe el es bucsuza, sirva bucsuza el.

B. S megyebizoccság es sirt?

A. Nem vala képes. Alig tudták titkolni nagy örömiüket.

B. Nohát aszondom most már, hogy nem es menyen az komé, s jaj annak, ki nem marasztá, s nem sokoga...

HIREK.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Máthé Dénes oklándi kir-járasbirót — saját kérésere — törvényszéki birói minőségben a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **A főispán nem beteg.** Egyik marosvásárhelyi újságban olvassuk azt a mindenestre érdekes híreket, hogy „Gróf Haller János főispán... hétfőn d. u. 6 órakor hazaérkezik. A főispán esütörtökön reggel Nagy-Enyedre a miniszterelnök beszámolójára vezető a helyi és vármegyei munkapárt küldöttségét“. Tehát mire e sorok napvilágot látnak, Haller gróf főispánt úgy tekintheti mindenki, mint egy munkaparti küldöttség vezetőjét Marosvásárhelyt. A rozoga egészségü öreg ur diszmagyarba vágja magát, görbe kardot köt elvéhédit oldalára, sástollas kucsát nyom holdvilágos koponyájára, mosolygós arcot ölt és vezet az ugynevezett „küldöttség“-et, melyet talán épen államköltségen szállítanak majd — *Enyedre*, az országos fegyintézet székhelyére — Hát nem beteg!? — kérdik többen Udvarhelyvármegyében... Nem. Haller gróf ur, a többszörös főispán, mikor a kormányának szükségé van rája; mikor mesterségesen kicsinált „bizalom“ vagy „küldöttség“ kell — pláne *Lukács* László miniszterelnöknek — nem beteg. Különben ő csak akkor beteg, mikor ott és itt a közönség keresi. Ilyenkor aztán sem Marosvásárhelyt, sem Székelyudvarhelyt nem található. Valami különös, valami csodálatos, valami titokzatos „masinára“ járó betegsége lehet ő méltóságának, amilyent olyan magunkfajta nem „goróf“ halandó sejteth, ugyan, de nem produkálhat. Azonban azért ő helyt áll a „küldöttség“ élén s ez a fő dolog. Jó kortes — jó hivatalnok. A fészkes fene aztán ezen kívül megeheti a többi dolgot... Így van az székelyek a munkapártnál divatban. Ha csak lehet, tehát jövöre is támogassátok, de legalább fuszulyka karóval, hogy el ne düljön...

— **A tiszteletes asszony,** sepsizaláni id. Bodor Józsefné szül. Kovács Mária 76 éves korában, boldog családi életének 51-ik esztendejében szép csendesén elaludt és többé fel sem ébredt Kányád községben. E hó 10-én d. e. 11 órakor itt hagyta szeretteit és szebb hazába költözött. A nemes lélek visszazáll,

a mennybe, hogy egyesüljön sokat siratott fiával és leányával. Hült porait hétfőn (e hó) 12-én d. u. 2 órakor, a ref. vallás szertartása szerint helyezték örök nyugalomra a falu és vidékének általános részvétele mellett Kányádon. Az öreg tisztjeles: sepsizaláni id. Bodor József ref. pap, hűséges élettársát, Ilona és József pedig forrón szerető édes anyjukat siratják benne.

— **Orbán Balázs emléke.** Székely nemzetünk nagyjai között egyik legkimagaslóbb büszkeségünk lehet Orbán Balázs báró, az igazán puritán jellemű, fényes példákkal tündöklő hazafi, kinek egyik jótékony alkotása színhelyén: a Szejké-fürdőn, emléket vasárnap ünnepelte a hazafias közönség. Az ünnepély a fürdő tánctermében volt nagy közönség részvételével. Székely Dalegyletünk Horváth József karnagy vezetésével teljes díszben jelent meg és a Himnusz énekelte nyitányul. Ezután Fülöp Erzs. polg. leányisk. tanítónő hazafias verset szavalt, melyet Gálffy Ignác, a miskolci felső kereskedelmi iskola érdemes igazgatójának ünnepi beszéde követett. Gálffy igazgató átszellemült székely honfiai érzéssel méltatta Orbán Balázs báró elévülhetlen érdemeit, melyeket úgyis mint képviselő, író és puritán jellemű hazafi a történelem lapjaira örök emlékezetül felelt nekünk, a hozzá képest törpe, igen törpe utódoknak, kiknek legfőbb törekvésünk kell legyen, hogy a nagy előd nyomdokain székely szívóssággal, ösztartó testvéries érzéssel, előre törjünk; akadályt nem ismerve, hazaszeretünkkel őt kövessük. Lángoló lelkesedéssel mondott beszéde, hasonló visszhangra talált. Nagy hatást keltett minden vonalon. A tartalmas szép beszédet lapunk jövő számában közölni fogjuk. Ismét a Székely Dalegylet énekelt hazafias dalt, mely után Rájk Gyula szavalt. Vegül pedig a közönség s Dalárdával élén, teljes lelkesedéssel énekelt el a Szózatot. Műsor után reggelig tartott kedélyes táncmulatság volt.

— **A régi száz koronás bankjegyek,** melyek 1902-ből, január 2-áról vannak keltezve és sárgás-barna színűek, e hónap 31-ikén túl fizeteskép vagy átváltásra, nem fogadtatnak el.

— **Halálozás.** Özv. Szorger Jánosné szül. Valentsik Nagy Lina, Szorger Ferenc helybeli polgártársunk édes anyja e hó 10-én meghalt Erzsébetfalván életének 83-ik évében.

— **Munka-parti ebéd — ingyen.** Az ingyen ebédre éhes mungóknak csepeghet a nyáluk — itthon. Nagyenyeden diszebed lesz. A miniszterelnök adja — saját tiszteletére. Kötelezővénnyel fogdossak reá a parasokat és még sem vállalkoznak ott — ilyen ebédre. Miért nem indít Haller gróf főispán innen, az Ugron János ur mungóiból külön vonatot. Azok elég ehések arra, hogy meg egyék a kelletlen ebédet. Addig legalább az ellenzékietek — nem rágják... Ezek aztán még akár tisztelegnek is, ha épen annyira szükséges — a; miniszterelnök urnak.

— **A kegyetlen katonai törvény** alapján hétfőn már országszerte megkezdődött a sorozás. A szuronyok között egyoldalú pártokodással hozott pártens-törvényből a nemzetnek kóstolót adtak és sorra következnek immár az elviselhetetlen katonai teher különböző fázisa. A két esztendő katonáskodás pedig csak munkapárti maszlag epen úgy, mint más egyéb nagyhangú ígérgetése ennek a császári pártnak. Három esztendő marad még jó ideig a katonasor. Eddig ötvenhat ezer és ötszáz ujoncot adtunk évenként, ezután pedig az átmeneti állapotok leteleivel, száznegyven ezer ujoncot kell előállítani s így tehát minden évben nyolcvan négyezer és ötszáz emberrel többet. Erre aztán tessék kiáltani, a kinek kedve van hozzá, hogy éljen Tisza István vaskeze és

éljenek a szuronyok mögé bujt mungók... Mi lesz ennek a pénzbeli culgája? Beleke-rülhet az évi négyszázmillióba is. Csak aztán legyen majd, aki megfizesse. Mert — írja Dr Kalmár Antal publicistánk — emberben és pénzben végtelenül emelni az ország terhét, gazdaságilag pedig elzárni a népet attól, hogy emberben és pénzben gazdag lehessen, tehát, hogy a nép fizethessen is: ez ostoba is, meg zsarnok décsi politika is. Most pedig tessék sorozni — a kegyetlen törvény alapján!...

— **Műsoros előadást** rendez ma d. u. 5 órakor Dr Csányi Aurél gyógyszerész a Szejké-fürdőn 1 K-ás belépési díjjal.

— **Vicomte de Fontenay.** A budapesti francia főkonzul vicomte de Fontenay-t, aki hosszú időn át vezetője volt a hazánk fővárosában székelő francia főkonzuljának, kormányra rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterre nevezte ki Bogotába, Colombia délamerikai köztársaság fővárosába. A főkonzul hazánk fővárosából való távo-zása alkalmából a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarától is elbucsozott, ennek elnökehez intézett levélben. A francia nyelv-ven írt levél magyar fordításban a követ-kező:

Elnök ur! Kormányom fölhívása foly-tán budapesti hivatalomból távozom. Köszö-nöm az ön szíveségét, mellyel magyaror-szági gazdasági munkalkodásomat megkönyvitette, s lehetővé tette, hogy értesítéseim az ön kereskedelmi kamarájának érdekeltse-géhez eljuthassanak. Fodadja Elnök ur legki-válóbb nagyrabecsülésem biztosítását. Fon-tenay.

Erre a kamara a következő választ kül-dötte a távozó főkonzulnak:

Rendkívüli Követ és Meghatalmazott Mi-niszter ur! Igen nagy sajnálattal vettük bu-dapesti főkonzuli állásából való távozásáról szóló értesítését. E kamara készséggel állott mindenkor a budapesti francia főkonzul-ság által képviselt gazdasági érdek támogatására s kiváló nagyrabecsüléssel viseltetett annak jeles vezetője, a távozó Főkonzul iránt. Mi-dőn hazánk fővárosából való távozását fölött mely sajnálatunkat fejezzük ki, egyuttal fo-gadjuk Columbia rendkívüli követté és meg-hatalmazott miniszterre történt kinevezése alkalmából a legötzintébb szerencse kívánatunk s meg különböztetett tiszteletünk és nagyra-becsülésünk nyilvánítását. Marosvásárhely, 1912. aug. 8. Tuszik B. Hugó s. k. kir. ta-nácsos, elnök. Sz. Szakáts Péter s. k. titkár.

— **Új közsentelep.** Boronkay Jenő Sár-kány és Köbölkut községek határának terü-letére megszerezte a közsénkutatósi jogot s a tulajdonos községi lakosokkal a szerződést meg is kötötte. Az esztergomi káptalan kis-csési szenterületének kiaknázási jogát átru-házta az Esztergom-szászvári közséhbánya társulatra, míg az epöli szenterületeket Schwarz Adolf vállalkozó, a homoródvölgyi vasut engedményese, epöli szenterületének kibővítésére, nevezett vállalkozóra ruházta át. Schwarz Adolf Nagysápon nagy eréllyel folytatja a furásokat, amellyel már 600 mé-terig haladtak s igen jó minőségű szenet ta-láltak. A termelés nagyon jónak mutatkozik.

— **Az árva gyermek keserű gombája.** Takács Gyula 11 éves, gyermekmehelyből való fiú Orbán Mózes fuvarosnál volt elhe-lyezve gondozásra Székelyudvarhelyt. A fiúcska három héttel ezelőtt, kosárával ke-zében gombászni ment a tarkoponyájú Bud-várhegy tetejére. Hogy-mint történt a sorsa, az nem tudható, de a kis fiú gondozójához többé vissza nem tért. Orbán az esetet a rendőrséghez bejelentette. Talán keresték is a fiúcskát, azonban — úgy hitték már — nyomtalanul eltűnt. Stemmer József két tár-sával vasárnap aztán megtalálta a Budvár és Csicsér közt levő hegyszakadék oldalában. Takács Gyula, a mehelybeli gyermek ott függött egyik bokron élettelenül, feloszlásnak indult testtel, keserű-gombás kosarával együtt. Az orvos-rendőri vizsgálatot Dr Fe-renczy Béla kapitány és Dr Görgényi

Károly teleporvos ejtették meg. Beszállitot-ták a vármegyei közokrház halottas kamrá-jába, honnan kedden délután temették el. Nagyon szomorú, meghatóan szomorú te-metés volt. Aki látta, önkéntelenül eszébe jutott a velőkiig ható népdal: „Most tűnik ki, ki az igazi árva, Nem borult senki a kopor-sójára“...

— **Esküvő.** Oroszlán Gábor marosvásár-helyi lapszerkesztő augusztus 20-án tarfja esküvőjét Vargha Lujza tanítónővel Tordán

— **Nyilvános köszönetek.** A székelyud-varhelyi cipész-szakcsoport július 21-iki mu-latságán, melyet a Gergely-féle sósfürdőn rendezett, felülfizettek: Orbán, Nagy és Tamás cég 6 K, Molnár Lajos 5 K, Csillag József 4 K, Bogyor Gábor 3 K, Wagner Henrik, Szorger Ferenc, Benedek Géza, Kajsa Ba-lázs, Szigeti Dénes, Lile Péter, Kerestély Gyula, Konner József 2—2 K, Madarász Mi-hály 1 K 70 f, Kovács János, Molnár Ká-roly 1.50—1.50 f, Bodó Géza 1 K 20 f, Kor-ján Géza, Morvai Dénes, Pakot Áron, Kis János, Pál József, Ungár József, Froman Márton, D. fin György, Belger Gusztáv, Starch Sándor, Tamás Gyula, Balázs János, Páncél János, Győri Vilmos, Moldován László, Szép László, Salati Mihály, Bogdán János 1—1 K, Fénya András, Dregán László, Szabó Árpád, Potor Gergely 60—60 f, Nagy Sándor, Rádel Dénes, Varga Dénes, Eissenlöffel Ja-kab 40—40 f, Filinta Ferenc 20 f. — A szé-kelyudvarhelyi csizmadia iparos ifjuság e hó 11-én rendezett jótékonycélu nyári táncmu-latsága alkalmával felülfizettek: ifj. Ferenczy Ferenc 5 K, Szabeny Antal, Vajda Ferenc, Papp Zakor Istvánné 3—3 K, ifj. Szőke Dé-nes, Kiss István lelkész, id. Bodrogi Sámuel, Asztalos János, Miklós Ferenc, Veres György, Bodrogi Dénes 2—2 K, Verestói Dániel, Herczeg Albert, Gegő József, id. Rájk Jó-zsef, Deák István, Herman Endre, Hodgyai László, Szabó Mihály, Kelemen Sándor, Pap Sándor, Bodó Géza, Bodrogi Balázs, Dané Mózes, ifj. Rájk József, Buci Endre, Gál József 1—1 K, Holstein Simonné, Miklós Ignác 60—60 f, Konner József 50 f, Her-czeg Ferenc, Májor János 30 f, ifj. Csont Ferenc 20 f, Molnár Lajos 5 korona Fo-gadják a nemes szívű felülfizetők és mind-két multság résztvevői a jótékonycéll érde-kében teljesített szíveségükért a rendező bizottságok hálás köszönetét.

Mi a mungó?

Alakja emberi, de nem azért, mert ta-lán az Isten a maga képre teremtette volna, mint általában az embert.

Ezt a jogot, a mungóra vonatkozólag, a császár eltulajdonította a teremtés urától s ő teremtette a mungót a maga képre.

A mungót ennek dacára sem lehet a teremtés remekének nevezni.

Az emberiség mai állása szerint minden ember beletartozik valamely nemzet kötelé-kébe. Aki egyik nemzetéhez sem tartozik, az nem ember.

A mungók különösen 1912. június 4-ike óta Tisza kezével végzett császármetszés útján kiszakadtak a magyar nemzet testéből, hová az anyakönyv szerint tartoznának; más nemzet pedig nem fogadná be őket. Ennyire még a hontottak sem sülyedhetnének.

De azért a császár-király hatalmával még is a nemzet testén élőknek.

Mi lehet hát a mungó?

Császári-királyi élősdi állat.

(Ellenzék)

— **Olcsó és szép kiadású román kath imakönyvek** színes képekkel díszítve, a győri és pécsi egyházmegyei hatóság engedélyezé-sével, gyönyörű választékban kaphatók Be-tegh Pál könyv-, zenemű-, papíros-, író- és rajzszerületében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

